

податкової служби України. Київ : Видавництво «КВЦ», 2002. 296 с.

3. Коваленко А. Є. Теорія інформації і кодування: курс лекцій : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра за спеціальністю 124 «Системний аналіз» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: А. Є.Коваленко. Електронні текстові дані (1файл: 5,758 Мбайт). Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. 248 с.

4. Хто такий Клод Шеннон і чим йому завдячує програмування? URL: <https://robotdreams.cc/uk/blog/239-kto-takoy-klod-shennon-i-chem-emu-obyzano-programmirovanie>

5. Російські хакери намагалися викрасти матеріали розслідування у справі MH17. URL: <https://wz.lviv.ua/news/145932-rosiiski-khakery-namahalysia-vykrasty-materialy-rozsliduvannia-u-spravi-mh17>

Рибальченко
Людмила Володимирівна
доцент кафедри економічної
та інформаційної безпеки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат економічних наук, доцент

ЗАПОБІГАННЯ ЕКОНОМІЧНІЙ ЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ

Загрози економічній безпеці держави та будь-які порушення щодо безпеки діяльності в економіці призводять до зниження рівня ефективності країни за багатьма складовими економічної та національної безпеки держави.

Економічна злочинність має значний негативний вплив на усі сфери життєдіяльності країни, особливо на рівень національної безпеки. Не залишаються при цьому осторонь правоохоронна та соціальна сфери, інформаційна та міжнародна сфери, соціальна та політична сфери. Значний вплив на забезпечення економічної безпеки держави має створення усіх необхідних умов щодо запобігання та подолання економічної злочинності. Для цього необхідно сформулювати відповідні заходи усунення тих причин, через які створюються економічні злочини та на законодавчому рівні створити ефективну базу протидії злочинності та гарантування економічної безпеки держави. Економічна злочинність являє собою загрозу національній безпеці країни.

Саме розробка комплексної державної політики щодо протидії різним проявам економічної злочинності в країні сприятиме гарантованій безпеці в багатьох сферах безпекової ситуації в державі.

Зростання рівня тіньової економіки знижує рівень національної безпеки.

Особливої уваги заслуговує це питання в умовах війни та виведення економіки України з тіні. Саме зростання рівня тінізації економіки відбувається у періоди кризи, а війна є одним з таких періодів процвітання тіні. Тіньова економіка в Україні становить близько третини валового

внутрішнього продукту. Тіньова економіка є прихованою від оподаткування та будь-якого контролю із боку держави, вона має широкий спектр діяльності.

У багатьох країнах світу є тіньова економіка, але її наслідки різні. Фахівці визнають, що безпечним вважається рівень менше 15 %. За дослідженнями Кельнського інституту економіки, в 2021 році рівень тіньової економіки у США був на рівні 7,4 %, у Швейцарії – 8,2 %, Канаді – 12,8 %, Франції – 12,9 %, Німеччині – 14,3 %, Італії – 23,4 %, Польщі – 26,6 %, Туреччині – 30,4 %, Болгарії – 34,2 %. За розрахунками Мінекономіки, рівень тіньової економіки в Україні становить 30 % від офіційного ВВП.

Під час зростання рівня тінізації економіки відбувається нестабільність у соціальній складовій національної безпеки.

Найбільшими видами економічних злочинів в Україні є шахрайство, кіберзлочини, незаконне привласнення майна, хабарництво, корупція, шахрайство у сфері закупівель, фінансові збитки підприємств від злочинної діяльності, професійне шахрайство тощо.

Важливе місце в процесі забезпечення безпеки підприємства посідає формування концепції забезпечення економічної безпеки підприємства, яка містить засоби та принципи забезпечення економічної безпеки підприємств, інструменти та чинники впливу на економічну безпеку підприємств, основні елементи економічної безпеки підприємств та завдання економічної безпеки підприємств [1].

Суттєвими питаннями, які саме і мають негативний вплив на економічну безпеку держави, є загрози від тероризму, відсутність сталого розвитку економіки у довготривалому періоді, фінансова криза, військовий стан в країні, зниження рівня надходжень до державного бюджету, високий рівень недовіри до державних інституцій, низький рівень правової відповідальності за злочинну діяльність та інше.

Тому питання державної політики щодо створення відповідних управлінських рішень для виявлення, подолання та протидії можливим проявам в сфері економічних злочинів із застосуванням комплексних методів, підходів, впровадження моніторингу дослідження самих причин та їх наслідків, які мають бути вирішені для гарантування економічної безпеки держави.

Застосування системного підходу запобігання економічній злочинності може бути вирішено лише у комплексі із такими сферами суспільного життя, як соціальна, політична, економічна, інформаційна, правоохоронна, судова, міжнародна та інші. Важливим є створення реформ у правоохоронній системі для підвищення заходів протидії економічним злочинам та удосконалення законодавства з питань протидії злочинності у сфері економіки.

Щорічний розвиток цифрових технологій стає привабливим для економічної злочинності, постають найважливішими питання надійності та забезпечення безпеки у глобальному кіберпросторі.

Вирішення організаційних, технічних та юридичних питань стає дедалі

найважливішим та актуальнішим. Ці питання є стратегічними не лише для країн, в яких рівень кібербезпеки є найбільшим чи високим, а й країн, що розвиваються, та найбільше стосується країн, які відчують саме зараз найбільші кібератаки на просторі свої країни, до яких саме належить Україна [2].

Тож державна політика щодо запобігання економічній злочинності має забезпечити високий рівень її ефективності, приносити економічну, соціальну та безпекову користь для суспільства та забезпечити гарантування економічної безпеки держави.

Для боротьби із економічними злочинами необхідно брати до уваги міжнародний досвід країн із низьким рівнем економічної злочинності, враховувати рівень якості життя населення, який формує рівень розвитку країни і є основою для економічної та національної безпеки.

1. Rybalchenko L., Kosyuchenko A. Ensuring economic security of enterprises taking into account the peculiarities of information security. Scientific journal «Philosophy, Economics and Law Review». 2022. 2 (1). S. 96–107.

2. Rybalchenko L. Cybercrime in the global space. *Науковий вісник ДДУВС*. 2022. Спец. вип. № 2. С. 524–530.

Рижков Едуард Володимирович
професор кафедри економічної
та інформаційної безпеки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, професор

ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ КІБЕРЗАХИСТУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Державницькі зусилля щодо формування стратегії кіберзахисту в Україні мають свою історію й етапи. Але критерієм їх ефективності має бути не історичний опис, а конкретний результат здатності уповноважених суб'єктів протистояти посяганням на кіберпростір держави, а також їх відповідність ступеню та характеру небезпеки з урахуванням динаміки та складності існуючих загроз.

Безумовно, система наявних кіберсуб'єктів за останні 20 років набула сталих ознак та розвитку. Проте вона не задовольняла потреби нашого суспільства з огляду на загрози, що їх принесла із собою російська воєнна агресія. Основною проблемою стала недосконала координація дій вже наявних суб'єктів протидії кіберінцидентам з огляду на необхідність оперативного супроводу основного суб'єкту захисту держави в умовах воєнного стану – Збройних Сил України. Ситуація унеможлилювала ефективну реалізацію з